

A vajdasági magyar közösség felkiáltott, s mi oda álltunk mögéjük

Németh Zsolt: Ha a probléma nem oldódik meg december 9-éig, nem szavazunk Szerbia csatlakozása mellett – Nem tartotta be ígéretét a szerb diplomácia, ezért határozottabban reagáltunk

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc évfordulójának közpon-

ti, vajdasági megemlékezésén díszvendég volt Németh Zsolt, magyar külügyi államtitkár, aki a palicsi Nagyparkban az '56-os emlékműnél a koszorúzás utáni ünnepi hangulatban a Magyar Szóval megosztotta gondolatait az 55 évvel ezelőtti eseményekről:

– A mi nemzedékünknek volt egy jelszava: „Hallgass a szívedre”, egy svéd rockegyüttesnek volt ez a kedvenc dala, s mi ezzel a rockszámmal kísértük azt a klipet, ami végül is az 1990-es parlamentbe kerülésünket lehetővé tette. Mert annak a nemzedéknek, amelyik ma Magyarországon

kormányoz, ez volt a jelszava, és egyik szívügyünknek tekintettük az 1956-ot. A másik szívügyünk volt a határon túli magyarság, és lett még egy, a közép-európai összetartozás. 1956-ban az volt számunkra a csoda, hogy álmodtak egy szabad Magyarországot, szabad magyar embereket a szüleink, és ezért feláldozták az életüket, vérüket adták az adott ideáért. Szembeszegültek a világ legnagyobb hadseregével, a legjelentősebb nukleáris szuperhatalommal, és a geopolitikai realitásokkal egyszerűen nem számoltak.

Folytatása az 5. oldalon

A vajdasági magyar közösség felkiáltott, s mi oda álltunk mögéjük

Németh Zsolt: Ha a probléma nem oldódik meg december 9-éig, nem szavazunk Szerbia csatlakozása mellett – Nem tartotta be ígéretét a szerb diplomácia, ezért határozottabban reagáltunk

Folytatás az 1. oldalról

■ Talán van némi hasonlóság a délvidéki magyarság és az akkori, 1956-ban fellázadó magyarság között?

– Hasonlóan nagyra értékelem a határon túli magyarságon belül is a délvidéki magyarokat, akik az elmúlt évszázad elején, közepén és végén egyaránt szembesültek egy brutális balkáni véres világgal, s ebben a helyzetben is megőrizték az önbecsülésüket, az emberi és magyar méltóság melletti elkötelezettségüket, a demokratikus gondolkodásukat, és a stabilitás értéke iránti elszántságukat. Ennek a gyökere is ugyanaz volt, mint az '56-os hősöké, hogy a szabad világhoz tartozónak érezte magát az adott közösség, nem volt hajlandó megalkudni, és geopolitikai realitások miatt leszámolni ezzel az elkötelezettségével.

■ Sajnos a közösségünk esetében még nem nevezhető befejezettek a folyamatos harc a szabad világhoz való tartozásért.

– Gondolom, hogy ma, amikor viták vannak Magyarország és Szerbia között, fontos tudni, hogy mi, amikor

a kollektív bűnösség és a diszkrimináció elutasításáról beszélünk, amit mindenképpen, ha jelen van, elfogadhatatlannak tartunk, akkor nemcsak magyarként szólunk, hanem európaiként is. Gondoljuk, hogy nekünk nem lehet kompromisszumokat kötni egy európai Szerbia megvalósítása

iránti igényünkben. Magyarország is nyitott arra, hogy a szerbekkel egy olyan közös jövőt építsünk, amelyben felismerjük, hogy egymásra vagyunk utalva, és előbb-utóbb Szerbia is olyan ország lehet, amelyben jó élni és jó magyarnak lenni. Ez lehet az alapja a jövőépítésünknek, a kétoldalú kapcsolatainknak, és természetesen a magyar nemzetpolitikának. Nem tagadjuk, hogy ha magyarok élnek egy szomszédos országban, akkor mi arra az országra fokozott figyelemmel tekintünk.

■ A szerbiai diszkriminatív vagyonszerzési és kárpótlási törvényre Magyarország idejében és a vajdasági magyarság érdekeit szem előtt tartva reagált, s ennek a határozott fellépésnek köszönhetően, Szerbia igyekszik helyretenni a dolgokat. A rehabilitációs törvény előkészületei már folyamatban vannak, talán ez célravezető lesz, viszont attól tarthatunk, hogy a bizánci gondolkodásmód végül majd oda hat, hogy azoknak kell bizonygatniuk ártatlanságukat, akik érintettek, nem pedig az állam teszi meg, hogy felsorakoztatja a bizonyítékokat a bűnösségre vonatkozólag. Magyarán felvetődik a kérdés, hogy az ártatlanság vélemét alkalmazzák-e majd ez esetben?

– A vajdasági magyar közösség felkiáltott, akkor, amikor egy durva diszkriminációval, a kollektív bűnösséggel szembesült a kárpótlási törvényben. Mi odaálltunk mögéjük, mert úgy gondoltuk, hogy igazuk van, és hangot adtunk a véleményünknek, hogy nagyon súlyos következményei lesznek, ha ez a probléma nem oldódik meg, sőt kilitásba helyeztük,

hogy nem fogunk tudni december 9-én igennel szavazni a szerb tagjelölti státusra, ha ezt a problémát nem orvosolják. Ritkán élünk ilyen eszközzel a magyar diplomáciában, azért kényszerültünk rá, mert a finom diplomácia – Martonyi János külügyminiszter belgrádi tárgyalására gondolok – az sajnos nem járt eredménnyel. Ott Belgrádban született egy csendes megállapodás, amit Božidar Delić miniszterelnök-helyettes és a magyar külügyminiszter kötött, azt végül is a szerb kormány nem tartotta be. Ez itt a gond. A szavazás előtt volt a tárgyalás, tehát nem arról van szó, hogy elbukott volna a kormányjavaslat, hiszen ilyesmi a demokráciában előfordulhat, hanem kimondottan arról, hogy nem tartotta be ígéretét a szerb diplomácia. Ezért kényszerültünk a határozottabb megfogalmazásra. El kell mondanom, hogy mi ezt a problémát a vajdasági magyarok jelzése nyomán kívántuk rendezni és határozott elvárásunk, hogy megoldás születessen a felvetett kérdésre, ha ez nem jön létre, akkor sajnos nem tudunk eltekinteni a korábbiakban megfogalmazott magatartásunktól.

Ha megszületik a megoldás, akkor természetesen támogatjuk Szerbiát, mert európai Szerbiában gondolkodunk mi magunk is, és félreértés ne legyen, úgy gondoljuk, hogy Szerbiának és a vajdasági magyarságnak jobb az Európai Unióban, mint azon kívül. Mi leszünk az elsők, akik támogatni fogjuk, hogy ez a csatlakozási folyamat gyorsabban menjen. Nemcsak itt kell ezt a folyamatot támogatni Belgrádban meg Szabadkán, hanem Brüsszelben is, ami bizony sokkal nehezebb. Ugyanis ott is nagyon sokan fékezni akarják ezt a folyamatot. Mi szeretnénk ezt előre vinni, de ehhez a felvetődött problémákat meg kell oldani.

■ Az sem mindegy, hogy milyen megoldás születik.

– Természetesen a megoldásnak vannak kritériumai, egyik ilyen sarkalatos része az, hogy a bűn az nem kollektív, hanem egyéni. A másik fontos dolog, hogy nem az egyénnek kell mosakodnia, hogy ő nem bűnös, hanem az államnak kell bizonyítania, hogy az egyén bűnös. Magunk részéről, ha olyan megoldás születik, hogy minden vitán felül álló módon az állam bebizonyítja, hogy az illető bűnös, háborús bűnös, akkor el tudjuk fogadni azt, hogy nem részesült a kárpótlásból. Gondolom, hogy ez egészen világos álláspont a részünkről. Hogy jogtechnikailag a kárpótlási vagy a rehabilitációs törvényben fogalmazódik-e meg mindez, azt mi részletkérdésnek tartjuk. Ugyanakkor ígéretesnek látom, hogy megkezdődött egy tárgyalási folyamat a szerb kormány és a VMSZ-képviselők között, és azt gondolom, hogy az eddig rendelkezésemre álló információ alapján, derülőatok lehetünk a megoldás tekintetében. De ennek a megoldásnak december 9-éig meg kell születnie, mert ha nem, akkor nem leszünk abban a helyzetben, hogy igennel szavazzunk a tagjelölti státusra.

■ VARJÚ Márta

Mihail Edvard